

RELIGIONEN OCH SKOLAN FÖRR

Skolan i vårt land kontrolleras av staten. Förr genom ett särskilt departement, ecklesiastikdepartementet som också kyrkan löd under. Idag är kyrkan skiljd från staten och många av skolans angelägenheter ligger på kommunal nivå.

Religionen var en statlig angelägenhet från och med reformationen på 1500-talet och många år framåt i tiden. Och vad människorna trodde på hade stor betydelse för vad skolan skulle lära barnen.

Vad som skulle läras ut var den lutherska kyrkans trosvärld. Att villfarelser och irrläror inte spreds kunde lätt kontrolleras genom den kyrkliga befälsordningen; ecklesiastikdepartement, domkapitlen i stiftet, kyrkoråden i församlingarna. Lärarnas utbildning på universitet och folkskoleseminarier garanterade att vad som lärdes ut var den rena evangeliska tron. Allt annat var förbjudet. Läroämnet i folkskola och läroverk hette kristendoms-kunskap och bytte senare till religionskunskap.

När eleverna kom till gymnasiet vidgades ämnet. Då studerade man kyrkohistoria och i någon mån även andra religioner. Eleverna lärde sig en del om katekumen-institutionen och botgöringen, om arianer och nestorianer och andra steg i utvecklingen av den kristna tron.

Länge fanns i strafflagen bestämmelser om påföljder för den som tvivlade på kyrkans budskap; religionsbrott. Det som straffades var exempelvis avfall från statskyrkans lära, hädelse, gäckande av Guds ord och gäckeri av gudstjänsten. Att inte bevista den allmänna gudstjänsten var också belagt med straff.

Hädelse och avfall från kyrkan, apostasi, var länge belagt med dödsstraff. Liknande bestämmelser finns alltså kvar i några muslimska länder. Det fanns även ett begrepp, trosfrid, som skulle säkra den enskilde från att råka ut för att någon ifrågasatte hans religiösa åskådning. Dessa paragrafer i strafflagen är numera borttagna.

Men när människor med annan tro än den lutherska varianten av kristendom flyttade in i vårt land blev det uppenbart att även religionsundervisningen måste få ett annat innehåll.